

МАКЕДОНИЈА. — Целна придплата за годиш
двадесет листи седмично, кои да е, четири
бави междисиди. А за шест месеца,
двадесет листи 4 бави междисиди, а е-
динств 2 1/2, както во Цариград тук
тај и на оследно повисо. — Единств
има 60 пари.

Писма не освободени од поштенски пла-
ти и нржавни за вистини не सदружени
са придплата не се приеми.

МАКЕДОНИЈА

Листъ за Политикъ и Книжевностъ.

Подписка-та на спомошествова-
та става во Цариград при Редактора и
издателя на МАКЕДОНИЈА П. Р. Сла-
вейкова, при Одуп-Канѣ № 68. А по
виз при определени настоятели, кои-
то и отговарятъ за вистини-та. —
Стати и писма за общеполити работи
вмештаватъ се безъ платж, а за
частни извѣстия плаща се по единъ гр
заредитъ.

На настоятели се устаква по петъ на
сто отъ цркви на спомошествовањата како
собржтъ отъ три спомошествовања нагоръ

Негово Благородие Г. Докторъ
Пантели Минчевъ въ Тулѣ опрѣ-
дѣлава 50 Ц. Жлытица награда за
оногова отъ написанѣ учени, който
събере и напише въ разстояние
на четири години отъ 1870 или
поскоро, всичкитъ народни прѣ-
данія, пословици, поговорки, гатанки
и приказки съ Исторически, Ар-
хеологически и Критически издир-
ванія и изслѣдованія на тѣзи на-
шѣ народни савесности.

Негово Благородие подарява так-
же четири годишни теченія отъ
листътъ ни, които като оставя на
расположеніето ни, споредъ жела-
ніето му, да ги распратимъ отдѣл-
но на осмь мѣста по единъ листъ.

Истийтъ подарява также чети-
ри годишни теченія отъ В. Пра-
во, които оставя на расположеніе-
то на Цариградското Читалище
да назнача дѣ да ся испращатъ.

— Свѣщовското Читалище по-
дарява на Цариградското Читали-
ще за пръвъ пѣтъ двѣ Т. лиры и
100 букваря отъ тѣзи що е то
издало за подпомаганіе на нужда-
ющитъ си училища.

Листътъ на единъ народъ.

Преди неколку врѣме италијанскитъ
министр на просвѣщеніето Г. Вагони
оставилъ бѣ единъ комисій за да ис-
каже мнѣніе за годностъ срдства какъ
да ся направатъ училища у италијан-
скитъ прселенія на Истокъ, въ тозъ
случай той бѣ пратилъ едно писмо до
прѣдседател на тѣзи комисій, графа
Мамилни. Отъ писмото на министра до
графа ний првеведамы слѣдующитъ
утомки, за да покажемъ на нашитъ
сроднественници какъ ученици и обра-
зовани народи почитатъ отечествен-
нитъ си языкъ и какъ старанія по-
лагатъ за распространіеніето му.

Никой по-добрь отъ насъ не знае че
языкътъ е най-сила отъ народнитъ свръ-
ски, и че радѣніето за него и неговото
распространеніе спомогатъ тврѣ много за
благоустаніето на народѣтъ. Въ языкътъ
се схраняватъ и провѣтвуватъ страсти,
чувствованіята, идеитъ и духътъ на на-
родѣтъ, и чрѣзъ языкътъ тѣ ся прѣпода-
ватъ на другитъ. Излишно е да говорѣмъ
подробно за явнитъ трговски и поли-
тически причини, които правятъ тврѣ
пуждно най-широкото распространіе на
италијанскитъ языкъ по чужбинѣ. А на тѣ-
зи причини ся прилага и друга една но-
ва и много по-важна. . . . Языкътъ не
само разсѣва образованіето на народѣтъ,
но го и разширочава като ся распро-
странява и обзема въ себе си новы е-
лементи. Ако да ся не говорѣе отда-
вна Англијскитъ языкъ въ Америка, въ
Индіѣ и въ Австрійѣ, англиската фило-
логиѣ не щѣше да е толкозъ пълна как-
то е сега. Италиѣ не може на истинѣ да
се похвали че има толкозъ и таквизъ ко-
лоніи; но както и да е тя има на прѣдъ
си широко поприще за благородни дѣя-
телности. На много мѣста въ подслѣне-
чницѣ има съ хиледи италијанци които
говорятъ съ нашитъ языкъ; по улицитъ
на Рио, Јанеріо и на Монтевидео чуе се
всякога генуезскитъ языкъ; въ Тулузъ
въ Каиръ, въ Александриѣ, въ Смирнѣ,
въ Цариградъ живѣатъ толкозъ наши съ-
народници, што вътрува нѣкой че живѣе

въ Италиѣ; на много мѣста въ Истокъ
корабери сѣ повечето италијанци. Тамо
языкътъ на тѣловницитъ (терджуманитъ)
и на пазарѣтъ е италијанскитъ, схранѣнъ
тамо на едно съ нашитъ прѣданія и не-
павиждѣтѣ оне Венедички и Генуезски
стѣпове, които показуватъ силѣтѣ на
славно минѣло и пѣтѣтъ на нашето бѣ-
дуще. Навистинѣ въ колоніитъ ни на И-
стокъ и особено въ Египетъ ставатъ ра-
боти спрямо които неможемъ да оставѣмъ
въ немареніе. На голѣшитъ ози пѣтѣ
за всемирнатъ трговиѣ сѣгледѣа ся сѣг-
стено съпричасіе на всичкитъ народи,
което сега съ отвреніето на Суецъ ще
да прорасне още повече. Малцина има
тамо толкозъ интереси колкото ний, на
малцина обѣщава бѣдущето толкозъ ко-
лото пакъ. Нашето прѣминѣло, нашето
племе, самата природа на италијанското
образованіе умножаватъ нашето сближа-
ваніе съ источнитъ народи. Никой нѣма
тамо толкозъ пуждѣ отъ по-вече учебни
заведенія колкото ний, но и никой ся
негржи за това по-малко отъ насъ. Фран-
цузитъ, англичанитъ, прусцитъ, които им-
матъ никакъ интереси таквизъ като на-
шитъ, отворили сѣ и приуговорителни и
второстепенни училища и други по вы-
соки учебни заведенія, които отъ денъ на
денъ всякога все по сѣ распространя-
ватъ. Нашитъ училища щѣмъ ся поивѣтѣ,
исчезнуватъ или безъ да имаатъ наредѣ,
ништо истинскитъ животъ, оставатъ си въ
застойно сѣстоаніе, както нѣкой и въ са-
мото ни отечество тука. Много пѣтѣ и-
талијанецѣтъ въ чужбинѣ ся принуждава
да похлопа на вратата на чужди учебни
заведенія, за да научи бащинитъ си языкъ
или да го изучи отъ чужденци учители *).

И тѣй кога трговиѣта ся умножава,
и желѣзнитъ пѣтица и параходѣтѣ задо-
воляватъ толкозъ по-сходно съ цѣлѣтѣ
пуждѣтѣ на многообразнатъ дѣятелностъ,
италијанскитъ языкъ постепено ся от-
махва отъ онези мѣста дѣто е испрво
владѣлѣ. Това зло поврѣжда и интере-
ситъ ни и честѣтѣ ни.

УЧИЛИЩАТА сѣ най-първата
дѣлѣностъ на всякой образо-
ванъ народъ; нека ги отво-
римъ и нека ги поддржимъ
дѣто че има италијанци. Нека
не оставаме по-назадъ отъ
другитъ народи.

Министерството водено отъ горѣнитъ
размышленія и като е испитало по-
тѣнко сегашното сѣстоаніе на италијанскитъ
въ Истокъ поселенія турило е намѣреніе
да изнамери най-сгоднитъ срдства чрѣзъ
контро, съ общето спомоганіе на
тамошнитъ поселенія и на правителството
да ся отворятъ първоначални училища и те-
хнически поне въ о-главнитъ
мѣста. Свршаватъ думѣтѣ си като прѣ-
дагамъ на комисіѣтѣ слѣдующитъ пы-
танія 1) на кои италијанскы поселенія трѣ-
ба да ся дава помощъ за отврѣніе и
поддржаніе на училища, и на какви у-
словія; 2) трѣба ли да ся дава таа по-
мощъ отъ годишѣ, или да стане задѣл-
жителна за едно уречено врѣме; 3) спо-
мошествованіето трѣба ли да ся дава на
количества отпонапрѣдъ опрѣдѣлени и
общи за разнитъ поселенія, или да ся
промѣнява споредъ мѣстнитъ пуждѣ, на
всяко поселеніе; 4) по кои устаѣи и пра-

*) А ний клети и злочести Българи като
хлопамы на вратата все на чуждитъ учебни
заведенія и нѣма нигдѣ да чуемъ бащинитъ си
языкъ ни отъ чужденци да го научимъ
но оставаме всякога лишени отъ него, какъ
успѣхъ ся надѣмъ да видимъ? Б. Р.

вила се ся управиватъ училищата отъ
само себе си, освѣнъ законното намѣ-
сваніе на министерството; 5) по кой на-
чинѣтѣ има правителството наблюдѣне
то и придриваніето си за ходѣтѣ на
тѣзи училища.

Комисіѣта като свршила възложѣ-
ното ней дѣло, отговорила сѣ едно дѣл-
го изложѣніе, което ний за излишно
считамъ да првеведамы. ще првеведемъ
же само неговото послѣсловіе, въ кое-
то за свршѣваніе на италијанскитъ
въ Истокъ комисіѣта дава формѣ на
слѣдующитъ прѣдложѣніа:

1) Да ся възстанови пакъ гимназіѣта
въ Александриѣ споредъ правилата на
царекитъ указъ отъ 21 Септ. 1862; 2)
да ся възстанови сѣставѣніето на 1861
и прѣсѣкитѣ испрацаніе на ученици
въ Грѣциѣ за да изучаватъ старото и но-
вото художество, археологиѣ и грамма-
тологиѣ; 3) отгварѣніето на ве-
черни училища въ които да
ходѣтѣ да ся учатъ Италијанцитъ
които странствуватъ по источнитъ приста-
ница; 4) Испрацаніето канони-
ческы книги отъ Италиѣ, до кога
дойдѣтѣ поселеніята въ сѣстоаніе да си
ги добыватъ сами; 5) Читалища и
книжарници които да даватъ
на заемъ книги тамъ дѣто има
дружѣства отъ работници; 6)
сѣставѣніето на единъ гимна-
зіѣ въ Италиѣ въ којто на мно-
го долиѣ цѣнѣ да испрацатъ
че дѣта си странствуватъ Италијан-
ци за по-горне образованіе
**ЗА ДА НЕ ХОДѢТЪ ДА СЯ УЧАТЪ
ВЪ ЧУЖДЫ УЧЕБНЫ ЗАВЕДЕНІА.**

Като земемъ въ прѣзрѣнѣ многото
и трѣжкитъ економически и политиче-
ски утѣшенія на които е изложено
Италијанското правителство, и видимъ
че и въ това си положеніе, то не забра-
вя и не оставя на странѣ стараніята си за
поддржаніето на народнитъ языкъ въ зем-
литъ извѣнъ своето отечество, ний мо-
жемъ да си сѣставимъ поимѣ за ва-
жностѣтѣ на тѣзи дѣлѣности испр-
неніето на којто трѣба да има прѣдъ
очи всякой свѣскъ народъ. Изложѣн-
итъ по горѣ размышленія, заключѣніа и
прѣдѣлѣ прѣпорѣчаванъ ний на на-
шитъ по всѣду сроднественници,
а най-вече на сѣнародницитъ си от-
вѣдѣ Дунавъ въ Румуниѣ и въ Русіѣ,
на които отъ този по-добрь урокъ ний
неможемъ да имъ дидѣмъ.

Римскитъ вселенскитъ съборъ.

Съборѣтъ въ Римъ ся отвори вече и
на него присѣдствуватъ съ тврѣ малко
исключѣніа едѣа ли не всички по-първи
владыци отъ западнитъ черкви да ся
договарѣтѣ и споразумѣтѣ за великитъ
вѣпроси, които ся касѣѣтѣ не само до
католическитъ черкви, но и до наро-
днитъ животъ въ Европѣ. Споредъ по-
казваніето на западнитъ органи на печа-
тѣтѣ може да ся прѣдпостави, че на този
вселенскитъ съборъ щѣтѣ да ся зематъ
въ разискваніе и таквизъ вѣпроси, които
по само себе си вече означаватъ рѣтѣ
противу наукѣтѣ и свободнитъ идеи отъ
нашето врѣме. За това си има мѣстѣто
да кажемъ и ний нѣколко думѣ за тозъ
съборъ, ако и да стоимъ инакъ свѣсѣмъ
далечъ отъ тѣзи сферѣ.

Споредъ нашето мисленіе, народнитъ
животъ навистинѣ вѣдава ся да ся понаре-
ди, както може и въ течѣніето на най-
голѣшитъ моря до негѣ да става влива-
ніе, но да ся прѣначаватъ самитъ сѣще-
ственны закони на народнитъ животъ е

невъзможно сѣщо тѣй, както е невъзможно
да ся прѣначѣ сѣщѣната на планетѣтѣ.

На черкѣтѣ—и то на всякѣ черкѣ
—се пада тази прѣбрасѣ дѣлѣностъ, да
има вліѣніе на правото на народнитъ жи-
вотъ: тя може да го облагородѣва, да го
възвишава, да го испѣлѣва съ извѣнѣни.
Въ този задѣтѣ на черкѣтѣ неоспо-
римо е доказателството на нейнатъ по-
трѣбностъ.

Но кога черкѣта бы поискала да
поведе чловѣческитъ родъ прѣзъ единъ
ретрограденъ пѣтѣ, тогазъ та бы обявѣла
рѣтѣ противу онези чловѣческы тежѣ-
нія, които сѣ основани на вѣчны т. е.
промѣняемы природни закони; въ такѣв
рѣтѣ извѣстѣ бы подѣлѣла черкѣта.

Іезуитѣтѣ, които сѣ сега господари въ
вѣчнитъ градъ, навистинѣ малко ги е
грѣжа за природнитъ закони, и, като
новы Титани, тѣ иматъ доста енергии да
се впуснатъ въ борѣ и съ опова що е
непромѣнливо, но исторіѣта ще да тече
въ сѣзѣтѣ си и безъ да ся грѣжи ни
най-малко за това, което душевнитъ пи-
гмеи бы желали или не желали, както
слонѣтѣ си върви въ пѣтѣтѣ безъ да ще
да знае акѣ нѣкое пѣленце ся испрѣча на
прѣдъ му да лѣе съ намѣреніе да го
въспрѣ отъ пѣтѣтѣ му.

Обаче, ако бы Іезуитѣтѣ да успѣѣтѣ
въ римскитъ съборъ да ся промѣкѣтѣ до
наукѣтѣ, съ опова дошо намѣреніе за да
се испрѣсѣ свѣтѣлото на цивилизаціѣтѣ въ
католическитъ свѣтѣ, то щѣтѣ тѣ съ това
да произведѣтѣ такѣвѣ революціѣ въ
мыслитъ и ошѣцѣніѣта на католическитъ
народи, които ще бѣдѣтѣ въ сѣстоаніе
да освободѣтѣ всичкитъ католическы земни
исподъ уатрамонитскитъ ярѣмъ.

Ний вече сме почули дѣто Чехитъ н-
скаѣтѣ народитъ черкви, — слѣдъ Чехитъ
щѣтѣ да поискѣтѣ това и всички онези
народи, които иматъ оне народитъ чер-
кви. Въ нашето врѣме всеобща черква
има навистинѣ значѣніе само на честь апа-
хронизмъ: 1) тя ся толкозъ малко сѣгласѣва
съ сѣ самостоятелностъ—тѣ на народѣтѣ,
както малко ся сѣгласѣватъ всички онези
силы, които сѣ спротивни между себе
си. Всеобща черква значи лишѣваніе отъ
народитъ самостоятелностъ въ полето на
душевнитъ животъ, а началото на народ-
ностъ значи пълна самостоятелностъ по
вситъ полето на животѣтѣ. Минѣѣ ся
онези врѣмена, кога е было възможно
различни народи да ся дѣржатъ въ тѣснитъ
границы на еднѣиѣкѣ животъ, който
ся е зидалъ тогазъ не на вѣтрѣшны, но
само на вѣнѣшны силы. Въ химическитъ
справы разны тѣла могатъ да ся сѣста-
вятъ въ едно ново, което е снабдено съ
новы свойства; въ справѣтѣ на разум-
натъ природѣ всяко тѣло има своитъ о-
собности, които ся не вѣдаватъ да бѣдѣтѣ
исгриты съ нищо. Римскитъ Папы и Ве-
ликий Каролъ много сѣ работили да све-
дѣтѣ чловѣчеството на еднѣиѣкѣ бытіе, но
тази работа не сѣ могли да ѣ изврѣшатъ.
Нѣма такѣвѣ майсторѣ, който да може да
искара тѣзи майсторѣ. Слѣдъ хилядо-
годишны трудове окодо изпирѣданіето на
народнитъ личности, тѣ пакъ сѣ ся дѣ-
гнали изъ привиднитъ си грѣбѣ, и сега
по-малко отъ всякой другъ пѣтѣ щѣтѣ ся
оставѣтѣ да ся поведаѣтѣ на слѣдъ Іезу-
итѣтѣ въ онези крѣви пѣтеки, които безъ
друго пакъ бы отвѣли народѣтѣ кѣмъ
ушѣвѣнитъ и политическѣ подарѣменѣности.
Всички католическы народи знаѣѣтѣ чо

1) Анахронизмъ, едно нѣщо което не ся е
на врѣмето, или погрѣшка въ показваніе на
врѣмето за едѣо какво да е станѣло нѣщо.

утилитаризмъ 2) и всякой който ще свободя, ще гледа да си отърве отъ римскитъ ултрамонтанизъмъ.

Вселенскитъ съборъ може наистина да поруши нѣкое царство, но не царството на свободата, а царството на иракътъ. Заключениеята на съборътъ, както ся вижда, не ще могатъ да ся одържатъ извънъ домашеството и вліяніето на оубѣн окаменѣлы стихи, които въ нашето врѣме ся виждатъ като фосили, които сж мръты свидетѣли на бившій животъ, животъ който е отдавна исчезналъ. Таквызъ заключения ще бѣдѣтъ знакъ къмъ движіе, което ще всичко онова, що е застарѣло и що прѣче на народътъ въ напредъваніето имъ, да го завлече на влѣмѣтъ си въ морето на ничтожностъ, въ пропастъ, отъ дѣто никѣга нищо ся вече не враща, както мрътво тѣло ся не враща изъ гроба.

Сѣлователно, ний мислимъ че този съборъ ще бѣде едно историческо събитіе, защото, както ся вижда, изъ него ще възкрѣсне новъ животъ за католическый свѣтъ.

1) Ултрамонтанизмъ и ултрамонтани ся казувать оубѣн приверженици на Панага, които сж старѣлы за опазваніето на неговѣтъ неограниченъ власть. Е. Р.

2) Абсолютизмъ, (безусловна, неограниченность) е политическа система на оубѣн които защищаватъ неограниченното правленіе Е. Р.

Еллинофилитъ за Б. въпросъ.

Но е твърдъ отдавна тази люта рана којто напичатъ *Българскый въпросъ*, и којто рано или късно трѣба да зарасте. Листовѣтъ, които сж ся посветили да имъ бранятъ, повечето сж послужили да смутятъ отъ колкого да просвѣтятъ публиката, върху естество на домогваніята на Българскытъ прѣдводители, които сж подигнали Българскыйтъ въпросъ.

Гръцката журналистика, съ *Неологосъ* на чело, обрѣжена съ исторіята и като неприпознава никакво право за народностъ у Българитъ е спомогнала сжко тѣй да въври Европѣ въ сумитіе.

Като земанъ и ний перото на редѣтъ си, не щемъ да вървимъ по диритъ на тѣзъ публицисти. Либерални по начало, ний недоушамъ исклучителностъ на *Неологосъ*, нито гърконеаивистытъ членове на *Куріе д' орианъ*.

Трѣба да ся земе една срѣдина между тѣзи двѣ крайности за да разеснимъ мыглатъ, които покрыва тозъ въпросъ, и просвѣтитъ западна Европѣ, којто вынагы съ присрѣдце е гледала успѣхъ на Истокъ.

Българитъ не гледатъ, споредъ както ся види оубѣн за независимостъ на черковѣтъ си и да распространятъ въ масѣтъ на народътъ чувството за народностъ, по срѣдствомъ образованіето на языкътъ си и образованіето на народътъ.

Но Българскытъ водители раснадени духоме, умоме образованіе подъ сѣнцието на Атикѣ (?) дѣто по-голѣмата частъ отъ тѣхъ сж ся образували въ Атикѣ, старѣйтъ ся да вкоренятъ въ сѣрдцата на своитъ съграждани, тѣзи любовь къмъ отечеството, којто атикскытъ профессори сж имъ вдѣхвали. Тѣ ся старѣйтъ съ венчытъ си силы да подновятъ исторіята си, за да видятъ до нѣкога отечеството си настанено между главнытъ народы на Истокъ.

Въ бързаніето си да постигнѣтъ тѣзъ твърдъ достопохвалнѣ цѣль, Българскытъ подители, забравятъ малко нѣщо правото за народностъ у гръцытъ, у които при все това тѣ сж ходили да просятъ това образованіе, което съставлява днесъ тѣхнѣтъ силѣ. 1)

Въ граженіето на своитѣ ревность,

1) Погрѣшены сж сѣденіята на писателя колкого за това и неправедно обвиненіето му. Българитъ никога въ нищо не сж ся прѣпрѣчили на гръцытъ въ народното нѣзъ развитіе, и да сж искали даже не имъ е било възможно; това противъ което выкатъ гръцытъ, и което ся види да е сѣблѣзило беспристрастнытъ писатель не е оубѣн домогваніето да трѣснатъ отъ себе си гръцызмѣтъ оубѣн Българи, които по измамѣ или по насилствену наложене сж ся служили съ гръцкый языкъ въ черквытъ си и въ училищѣтъ си и които по това гръцытъ, въ оубѣніето си, считатъ за грѣхъ и ги наричатъ съзъ сѣирическото и сѣишното онова нѣе гърко-Българи или гърцы Българогласни. Е. Р.

за да служи на работѣтъ на Българскытъ водители, *Куріе д' орианъ*, като мысли че гръцызмѣтъ ся противи за сполукатъ на Българитъ въ черковнѣтъ имъ независимостъ, и още че гръцытъ сподѣлятъ исклучителнытъ идеи на нѣколко публицисти, изрыга противъ гръцызмѣтъ, всичко което надменностъ на единъ *значителенъ листъ*, като оубѣн че сж му отговорили както трѣба, вѣрва да има право да измисли. 2)

Гръцызмѣтъ којто винѣтъ принася жертвѣ на олтартъ на свободѣтъ, нѣма никакѣкъ волѣ да стане борецъ за на задничавытъ идеи. И *Неологосъ*, самъ не може да съставлява всичкытъ гръцызмъ.

Българитъ иматъ всичкытъ права въ свѣтътъ да търсятъ образованіето си; и гръцытъ които рѣкопещатъ на всичко което имъ дѣхъ на възрожденіе, на всичко което обыча свободѣтъ немогатъ оубѣн да сподѣлятъ това желаніе и у Българитъ.

Съ кое право напирѣтъ бы поискали да насилватъ Българитъ да изучаватъ гръцкый языкъ, и съ тозъ начинъ да имъ балагатъ народностъта си? Или Българитъ не могатъ да ся образуватъ безъ да прѣстанѣтъ отъ да бѣдѣтъ Българи? И съ какво право искатъ да ся турятъ за посрѣдници и да сѣдѣтъ единъ политикѣ, дѣматрично противоположикъ на свободолюбивытъ начала на тозъ гръцызмъ, на който искатъ да ся покажѣтъ защитници? Защо искатъ щото православната религія да стане спѣнка за възрожденіето на народытъ? Какѣвъ взаимностъ има гръцызмѣтъ съ исклучителностъта?

Нека дойде въ сѣзнаніе *Куріе д' Орианъ* и да ся прѣдстави въпросътъ тѣй какѣвъ то е той. Защо *Куріе д' Орианъ* иска да откаже на Гръцытъ правото, да иматъ свои училища въ Тракиѣ и Македоніѣ? Какво е това домогваніе у *Куріе д' Орианъ* за увеличеніе на българекѣтъ земѣ? Да ли българскытъ водители като злоупотребили до вѣрѣето което тѣхнытъ съотечественныци възлагатъ на тѣхъ, бы поискали, да разбъркатъ работытъ и да образуватъ държавѣ въ държавѣтъ? 3)

Ний всякога сж гледали *Куріе д' Орианъ*, прѣдвсичко, като сѣрдеченъ прѣдѣтель на имперіята, и ний мѣчно можемъ да вѣрваме, че той дѣйствително сподѣля поглителнытъ идеи, които не трѣба да ирѣсѣвагъ отъ да иматъ вліяніе у българскытъ водители въ вредъ на дѣйствителнытъ интересы на отечеството имъ.

До когато българскытъ водители бы търсили да распространяватъ народното чувство въ масѣтъ на народътъ, тѣ ще напирѣтъ помощъ и поддрѣжкѣ отъ страна на Гръцытъ (!) но ако ся лутатъ като сѣлпи и ако ся водятъ само отъ поглителнытъ идеи, българскытъ водители и си въобразаватъ, че успѣхътъ на Българитъ състои въ задушаваніето на гръцызмѣтъ, ний нѣма да прѣставѣмъ отъ да имъ напомнимъ сѣмло, че тѣ врацѣтъ твърдъ зѣл на своитъ учителіе, и небагодарни къмъ гръцызмѣтъ тѣ не трѣба да сѣятъ на сѣчувствіето му.

Да распространяватъ языкътъ си това е тѣхна длѣжностъ, но да затварѣтъ грѣцкы училища (?) основани отъ токозъ врѣме насамъ и да блануватъ за завоеваніе, това е прѣфѣкуцъ; и буйностътъ никога не е вѣрѣнъ начинъ за да ся стигнѣтъ цѣлы.

2) Че гръцызмѣтъ ся противи на сполукатъ на Българитъ въ черковнытъ въпросъ и че гръцытъ сподѣлятъ исклучителнытъ идеи на нѣколко публицисти не е просто мисленіе но фактъ подтверденъ отъ токозъ съборы въ патриархіята и отъ венчы публицисти на панаелонизмѣтъ, Е. Р.

3) Напротивъ Българитъ както и прѣдводители сж домогватъ да сѣснатъ тѣзи държавѣ въ държавѣ, и домогваніята на *Куріе д' Орианъ* колкого за това сж были противу не правдытъ претенціи за распространіе на грѣцкѣтъ земѣ; а това ся вижда стрѣнно на тѣзи само които заблудены по идѣята на Гръцытъ да сѣматъ като грѣцкѣ земѣ мѣстѣта въ които тѣ сж сполучили, както могли, вече да наложѣтъ языкътъ си на индѣзичнытъ Българскый народъ, а не земѣтъ прѣдъ зѣн живытъ свидетѣлства на населеніята въ Тракиѣ и Македоніѣ, страны въ които ся говори Българскый языкъ, и дѣто борбата не е че Българитъ не даватъ на Гръцытъ да учатъ языкътъ си, но защото Гръцытъ не оставятъ Българитъ да ся учатъ по своитъ имъ языкъ, но искатъ неволно да учѣтъ тѣхнытъ языкъ. Р.

Нека българскытъ водители започнѣтъ да образуватъ съгражданиѣтъ си, нека ся занимаватъ да обработѣтъ языкътъ си, и нека най-сетѣ възродагъ отечеството си, и тогазъ ако иматъ основны домогванія върху Тракиѣ и Македоніѣ, това не сж грѣцкытъ училища, които бы нѣмъ възбранили да ги приведѣтъ до нѣкога въ дѣло.

Отъ тукъ на тѣй нека прѣстанѣтъ да гадѣтъ гръцызмѣтъ којто е истинный благодѣтель на Българитъ, защото той е којто е отворилъ очитъ на тѣзи които сж днесъ двигателитъ на тоизи въпросъ.

К л е в е т н и ц ы - т ѣ.

Нашето отечество страда отъ единъ лютъ языкъ, страда отъ тѣлѣтъ на тѣзи лоши хора языкътъ на които незнае друго оубѣн да лѣже да одума, да клевети и да бесчести; хора безбожни и нечестиви, Ала сынове, проклетіи, които намирагъ удовольствіето си въ това дѣто да очернятъ добрытъ челоуѣкъ, да го напирѣтъ за сѣмѣхъ, за укоръ или за окаяніе отъ другытъ, най-сѣмѣхъ-хора кои не сж честити оубѣн ако припнатъ злочестивѣ на своитѣ ближни. Но нека некажемъ че само Турція изобилува съ таквызи.... нечелоуѣколюбивы сжщества: тѣхъ ги е имало, има ги и ще ги има въ нѣдрото си всако общество; тѣ ся тѣй да режѣ какѣната на челоуѣчеството; тѣ сж, были сж, и ще бѣдѣтъ всѣдѣ прѣмѣтъ на общото прѣзрѣніе; на съ туй морално на казаніе, което е най-жестокото, лѣжнѣтъ, хулителитъ и клеветницитъ въ образованытъ общество, примѣтъ, стрѣзѣрно съ винитѣ си, и вещественны наказанія отъ положительны законы. Но туй двойно наказаніе ги постига само кога тѣзи лѣжци, хулителі и клеветници ся на лице. сирѣчь, кога сж явни и познати. а що да имъ чиниш кога сж скрѣшны и не извѣстни?

Въ днешне врѣме на Европейскый материкъ сѣмѣ Турція, Московската държава е оная земля дѣто ся вижда наспореѣи и изобилующа языка на лѣжнѣ, на клеветытъ и бесчестіята, гдѣто ся вършатъ ненаказано погитны прѣстѣпленія и злодѣянія. Отъ туй сѣстоаніе на нѣщата не безпрѣводно ся възмущаватъ честнытъ умове. Ето какъ ся изражаватъ върху туй нѣщо, *Вѣдомости Одескаго Градоначальства*.

Нашето законодѣтельство строго и опрѣдѣлено брани личностъта на гражданина противъ всякой клеветникъ и ругатель, брани безъ сумнѣніе, въ случай кога клеветникъ е на лице, кога рѣката на законътъ и на сѣдѣтъ

общества, особенно у насъ, глѣдѣмъ, че имѣтъ да ся извършаватъ и часто ся извършаватъ противъ личностътъ нѣкой прѣстѣпленія такы-ва до които неможе ся приносѣтъ нѣкое законодѣтельство, никой сѣмѣ, и които, по тѣзи причинѣ, остагѣтъ почти всегда ненаказаны. Тѣзи прѣстѣпленія знаете ли ги кои сж? Тѣ сж подземната клевета, злата и гнусна сплетня, лѣжовный слухъ, коварнытъ измыслици пускѣти въ публикѣтъ сж ядовитѣ цѣль да повредѣтъ доброто име, репутаціята или материалнытъ интересы на едно лице. Какѣвъ сѣмѣтъ какво изслѣдованіе може откы тогози клеветника който дѣйствува тайно, скрѣшно, подземно, съ деснич хитростъ, съ дяволюско лукавство? Таковый клеветникъ всегда ще найде възможностъ да отклони отъ себе всако обвиненіе, да ся отѣмне отъ клеветѣтъ си. Ето защо, отъ всичкытъ мръсны и гнусны постѣпки, (подземната клевета е най-мръсната, най-гнусната и въ сжко врѣме най-ужасната, тя е по-ниска и по-прѣзрѣтелна отъ всякъ подлостъ и низость, защото ней душа е страшнолюбовѣтъ. Подземната клевета е нападеніе не въ лице, тя е измѣренъ ударъ въ тыминѣтъ, гдѣто личностъта на нападателѣтъ не подлежи на никол опасность, но бои ся отъ никой бѣдѣ. Клевети ли тя нѣкой право, въ очѣ, безъ да ся крѣе? Ты можешъ му да нѣму да разбѣре кѣе на откыты врагъ, ты же му лѣпишъ на лицето неговѣтъ гнуснѣ клеветѣ, ще отдадѣшь того клеветника да бѣде позоръ на общото мѣніе, най-сетѣ, ще го прѣдѣдѣшь да правосѣдѣто. Но що можешъ стори на подземнытъ клеветникъ кой все минутно има способъ да ся отвырни отъ своитѣ зловерѣдѣ клеветѣ, който е пустилъ сѣмѣтъ тебѣ низъ тайны и тынны пѣтѣсы?

А между това, распространѣната отъ него клевета не ся заира, работи. Всякога и всѣдѣ щѣтъ ся намѣри десѣтъ, сто и тысяща людѣ доста протодуши и легковѣрны които сж готови и расположены да повѣрѣватъ всякъ отпращѣкъ сѣмѣтъ вѣсѣ исторіѣ, колко нѣтъѣа и да е тя и глупава, но особенно лесно ся повѣрѣватъ всяка умно пусната клевета и скрѣсна тѣй що да очерни нѣкое лице да въври тѣмъ сѣмѣкъ прѣзъ чистотѣтъ на неговъ характеръ, или прѣзъ правостътъ и честностътъ на нѣговото поведѣніе. Такызъ смъ ний челоуѣкѣтъ! на брата си всегда полесно сѣгледѣвали злото лежеи доброто, и всякога по-скоро вѣрѣвали злото нежеи доброто, и като прѣхожда отъ тогози на оногызъ вѣрѣдѣна въ общество то подземна клевета все расте и расте, — и ето челоуѣкъ добрѣта слава загубѣна, неговѣта репутаціята запалѣна, неговото положеніе, перѣва благосѣстоаніето на цѣлый му животъ е подкрано! Извѣстна е пословѣцѣта: *Клеветѣта е чернъ вѣгленъ, ако не упари,*

во казѣтъ: *«Клеветѣтъ, Клеветѣтъ, Клеветѣтъ!»* отъ клеветѣтъ що-годы же остане на всегда. Клеветѣтъ и клеветницитъ всѣдѣ ги прѣзирѣтъ, всѣдѣ ся обхождѣтъ къмъ тѣхъ съ негодование но обхождѣтъ ся повече съзъ сѣдѣво а не на дѣло: А на дѣло повечето челоуѣци, особенно ний славяне, поради нашѣта малодѣтелна и многоснѣсходѣтелна славянска натура, еднакво срамѣтно равнодушны къмъ доброто и къмъ злото, съставнымы ся съ всякакы двусмысленны личности които ся крѣстосѣватъ въ нашето общество и, ползующѣтъ ся отъ неговытъ слабости пущатъ изпѣдъ шумѣицѣ, за нѣкой собствѣнны помы, тѣхнытъ адскы сплетни и клеветы. Между това ний сж кланямы на тѣзи господиноуѣи кога ги срѣщѣмъ, припнѣмъ ги въ кѣшитѣ си, съ усмыхѣніе постисѣмъ ги за рѣжѣтъ имъ сѣмѣтъ че въ душѣтъ си ги прѣзирѣмъ, тогазъ кога свящѣнна обязаностъ е на всякой честенъ челоуѣкъ, особенно е сжмѣствен на длѣжностъ на всякой сѣриозенъ и честенъ органъ на печатѣтъ; да забѣлѣва тѣзи людѣ съ бѣлѣгѣтъ на позорѣтъ да употребѣи сѣмѣтъ тѣхъ всичкытъ сѣрѣдѣта тѣй що имѣто на клеветницитъ да стане общѣзвѣстно за да подѣлѣмъ нѣмѣ двойното наказаніе на общественното мѣніе и на законѣтъ. А. Н.

БЪЛГАРСКА КНИЖЕВНОСТЪ

Читалище а не Честалище.

Читалищѣтъ ще извѣнѣтъ нашето дѣлѣжко май извѣленіе и разисканіе върху горнитѣ душы, защото то служи оубѣн за издирѣніе на по правото употребиеніе на единъ рѣчь съ языкѣтъ по оубѣн и за изобиліеніе на сѣмѣмѣтелностъ на единъ отъ нашитѣ челоуѣци, на когото филологическытъ изслѣдованіа имѣтъ за двигатѣль неополнѣтъ гордостъ, самопочувствіето, мѣстѣлностъта и жѣлѣсто желаніе за униженіе на другѣ.

Въ първото изданіе на *Миклошичевѣтъ рѣчѣникъ* (1850) срѣщѣмъ ся:

Чѣта — *σπειρα, προτριχ*. — чистѣи *ἀρι-θμεῖν, τιμᾶν* — чѣтати *τιμᾶν* — чѣсти, чѣтѣтъ, *ἀριθμεῖν ἀναγινώσκειν τιμᾶν, χῆστιν* *ἀεθροῖα* — чѣстѣніе *ἀναγνώσις* чѣтѣнѣ *ἀναγνώσις* — чѣтилище *ἀεθροῖα* — чѣтѣлѣти *τιμᾶν* — чѣтѣцъ *ἀναγνώσις* — при-чѣтѣти *συζητῶναι* — причѣтѣти, причѣ-сти *προσάριθμεῖν* — причѣтѣнѣтъ, причѣ-тѣнѣтъ *κλῆσις* — причѣтъ *κλῆσις* — про-чѣсти, прѣчѣсти, *ἀναγινώσκειν* — прѣчита-ти, *ἀναγινώσκειν* — сѣчѣтѣти, — вѣти, *συνδι-αζέιν* — сѣчѣтѣніе, *συνδιαφύειν* — сѣчи-тѣти, *συνάριθμεῖν* —

Миклошичевѣтъ рѣчѣникъ, оубѣн горнитѣ, срѣщѣмъ ся още и слѣдующитѣ:

Чѣтѣни *comparatio* — Чѣтѣнѣса, таѣ-са-таѣни *σα ἀριθμῶν imagi* чѣ-Чѣсти, чѣтѣ, чѣтѣши *numerare (ἀριθμεῖν)* 2) *ἀναγινώσκειν legere, προτρέχειν, ἡγεῖν, τιμᾶν* — Чѣстѣлище *ἀεθροῖα* — Чѣстѣлѣи *ἱερεῖς* — Чѣстити, чѣстѣтъ, чѣститиши, *καθαίρειν, πλύ-νειν* — Чѣсто за чѣсто *συνῶν*; и за чѣ-сти *τιμᾶν* — Чѣстѣградъ *imberbis* — Чѣ-стѣдѣгѣлъ *ἱεροταλετῆς* — Чѣстѣ 1) *καθα-ρὸς ἀπλάγμενος*, 2) *ἀθῶος*, 3) *σεμνὸς* 4) *ἱερός* — Чѣтѣтѣлъ, *lector* — Чѣтѣтѣ-лѣи *legere, τιμᾶν* — Чѣтѣтѣвати *colere* — Чѣстѣлѣи, в. Чѣстѣлѣи — Чѣсти в. чѣ-сти — Чѣстѣтъ *εὐλαβεῖς* — Чѣстити-тѣтъ-стиши *τιμᾶν, ἀεθροῖα colere* — Чѣ-стѣтѣвати *τιμᾶν* — Чѣтѣти и. чѣтѣти — Чѣтѣгѣлъ *ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς προκαθῆτης, чи-сгѣлѣи* — Чѣтѣгѣлѣство *ἱερατεῖα* — Чѣ-тѣти в. чѣстити — Чѣтѣтъ в. Чѣтѣтѣлъ — Чѣтѣтъ *ἀριθμὸς* — Чѣтѣнѣ *ἀριθμητός, чѣтѣлъство* *lectoris*.

Въ другъ единъ *Славено-Гръцко-Латинскый рѣчѣникъ*, издаденъ во ерѣмѣто на *Петра Великаго* срѣщѣмъ слѣдующето:

Чѣстѣдѣи, почитѣи, *τιμᾶν, σέβω* и *ἀργ.* Чѣта, *οὐλασμός, λοχός, τάγμα, σπειρα* — чѣ-тѣтѣтѣлъ *λοχαγός* — чѣтѣи *ἀναγινώσκω* *λέγω διέχομαι, ὑπὸ ἡγεμονίᾳ* — чѣтѣнѣ *ἀναγνώσις, ἀναγνώσις* — чѣтѣтѣлъ *ἀναγνώσις* *ὑπομνηστικὸς*.

Въ *Черковно-Славенскыйтъ рѣчѣникъ* на *П. С. (1834)* срѣщѣмъ слѣдующето:

Чѣтѣтѣтѣи 1) оказѣваніе почитѣніа. 2) то-же чѣи чѣтилище. *Дѣянъ 17; 33.* — Чѣтѣтѣтѣвати (н. вр. *чѣтѣтѣтѣвати*, *εὐχ*) оказѣватъ почитѣніе. Чѣстѣтъ (н. вр. *чѣшту*, *чѣстѣтъ*) оказѣватъ кому чѣстѣтъ — Чѣстѣтъ (н. вр. *чѣту*, *чѣстѣтъ*) тоже чѣи чѣтилище. Нѣ сте ли чѣи рѣчѣнаго вѣмъ Богомъ? *Матѣ. 24; 31* и *воста чѣстѣтъ*. *Лука 4: 19.* — Чѣстѣтъ 1) Почтеніе, уваженіе 2) слава, достопочитѣно пѣа, 3) чѣнѣ, досто-ночѣство. 4) тоже чѣи почитѣтъ. — Чѣта, 1) пара, двоѣца. 2) означаѣтъ иногда мужа съ женою: *Благословѣнная чѣта*. — Чѣтѣтъ ся ровнѣтъ ся съ нѣмъ, почитѣтъ себе равнѣтъ подобнытъ кому. Какъ тебѣ съ нѣмъ чѣтѣтъ. Чѣстѣлище — мѣсто за очѣненіе, *пурѣтѣ-рула* — Чѣстѣтъ (н. вр. *чѣшту*, *стишѣ*) чѣ-стѣтъ: прѣчѣстѣтъ. — Чѣстѣтъ (число, нѣмѣ) 1)

а не берз, и бирчій, бвриштъ (мил.)

ристатъпъ тука, отъ това и училищата ни сж кѣсѣли, но за напредъ има доста надѣжда. — Ъсковчени сж хора съ мѣжки характеръ, до- родѣтели но нѣма кой да ги води, рѣшител- ны па и упорны. Всичкитѣ сж юнаци, пракса- пчки и смѣли. Сжщо и женитѣ имъ и момитѣ сж доста яки, работны, учтиви, приличны, мѣли, чувствителны и почтены. Момитѣ може а са похваляватъ съ особено си преимуще- тво да съставяте различни а най-много жа-

*) Оци Максимъ е родомъ Тревненчинецъ, но отхранилъ въ Ясковецъ. За него и днесъ жаждатъ ишникъ, защото той е най-първия сѣтелъ на Българ. Азбукъ изъ името ни. Той е който исхвърли и очисти църквите ни отъ учениците на отъ Гръц. Ортози и Октоиси по вѣрѣ на Св. Тър. Митрополитъ Блаженнаго Неофита, защото отъ заветъ да го глѣда гнусятъ на Ясковъ. Мъстихъ безъ негово изволеніе, и отъ ядъ сподучи по-възвѣстенъ начинъ да го пропѣли, и останалия сираче-нъ повосто си прѣобразованіе — въ Българскитъ кнѣ-И. Свѣтѣшество поискало му са единъ пътъ да ѣде и отъ Очиту-Игумена едно агне, и защото не го глѣдалъ той намбрихъ за благословно да го пропѣжи за-вѣда отъ бащинско му огнище. Ето и пѣсната кола поговори нашитъ жоми: "Очи, очи Максиме (2) Ахъ, голямъ страхъ, ахъ ахъ, голямъ зоръ. Касабата аря, монастыря упусти, и пр. Ето и други словенъ двѣдѣтъ, на Оциа Максима! Първоначалъ отъ тѣхъ живѣтъ да глѣдѣтъ съ криво о о таквизъ Архидіеца и Па-вѣдѣтъ дору до днесъ. Това е било отъ прѣди 40 год-ици въ 30) — приказана неговиъ ученикъ П. Т.

Из последните постоянноствували и тѣ да ся
мѣсѣятъ, казватъ на мѣстниѣтъ властѣ, и Кай-
макамина за хѣтѣра на Грѣцнѣ спрѣлъ рабо-
тата на Българитѣ, като имъ казалъ, "че ако
направите заседание же направите, ако ли не,
небыва," Българитѣ сѣ чюдотъ какво да при-
нятъ като ги принуждава Каймакамина имъ да
направятъ заседание училището. Казватъ, че тѣзи
ли Грѣцнѣ щили да земѣтъ едно запѣе и съ
одѣжѣ на Каймакамина, щили да събиратъ
асиѣжъ отъ Българитѣ пари за училище, ако

период в 30) — при этом не только у...

